

Протокол за одвивање на воспитно-образовниот процес во основните и средните училишта во услови на топлотен бран во Република Северна Македонија

Услови за спроведување на протоколот:

- Протоколот за одвивање на воспитно-образовниот процес во основните и средните училиштата во услови на топлотен бран се спроведува во случаи кога училиштето се наоѓа во регион кој е во портокалово ниво на опасност од високи температури, согласно објави/известувања од Управата за хидрометеоролошки работи и нема соодветни услови за реализирање настава (климатизирани училници и други простории).
- Директорот на училиштето е должен да испрати електронско известување до одговорното лице за соодветната општина од секторот основно/средно образование во Министерството за образование и наука и до одговорното лице во општината, за спроведување на протоколот.
- Директорот на училиштето назначува одговорно лице кое ќе го надгледува планирањето и спроведувањето на протоколот за постапување во услови на топлотен бран.

Насоки за спроведување на протоколот

1. Наставата треба да започне не подоцна од 07:30 часот, се одвива со скратени часови во времетраење од 20 минути и треба да заврши најдоцна до 12:30 часот. Училиштето организира продолжен престој доколку може да обезбеди климатизирани училници во кои има услови за подолг престој на учениците.
2. Родителите се информираат за условите на одвивање на наставата за време на топлотниот бран и сите промени во училишниот распоред и активности.
3. За учениците кои имаат медицински потврдена хронична болест за која топлината може негативно да влијае (потврда од матичен лекар) и учениците со попреченост, училиштето е должно да понуди настава во домашни услови додека трае топлотниот бран. Учениците со попреченост кои имаат поддршка од образовен или личен асистент и следат настава во домашни услови, продолжуваат со поддршката на образовниот процес во домот на ученикот и се во постојана комуникација и координација со инклузивниот тим во училиштето и родителите.
4. Се прави проверка на исправноста на чешмите и други станици за вода (аква барови, природни извори).
5. Се известуваат родителите и учениците да носат шишиња со вода, а наставниците потребно е често да ги потсетуваат во текот на наставата и за време на одморите да пијат вода дури и тогаш кога не чувствуваат жед, бидејќи жедта може да се појави откако ќе дехидрираат.
6. Поставете термометри за мерење на амбиенталната температура на повеќе места во училиштата, во дел од училниците, ходникот и во другите заеднички простории.
7. Во училиштето, во ходниците, училниците и другите простории се поставуваат јасни и видливи ознаки низ училиштето кои потсетуваат на потребата за хидратација, избегнување на директна изложеност на сончева светлина и пронаоѓање сенчести или разладени простори.
8. Се препорачува учениците да носат лесна, светла облека што е комотна за носење, како и облека за пресоблекување доколку се испотат. Доколку во училиштето се носат униформи, дозволете флексибилност за да може облеката да е соодветна за топлото време и во согласност со кодексот на облекување училиштето.

9. Активностите кои треба да се одвиваат на отворено се реализираат во текот на утрото кога е посвежо. Се избегнуваат активности на отворено по 11 часот, кога температурата е највисока во текот на денот.
10. За време на часовите по физичко и здравствено образование се реализираат активности кои не бараат интензивна физичка активност и во текот на часот се прават паузи за пиење вода и разладување. Децата на возраст од 6-12 години треба да пијат по 180 мл на секои 30 минути додека учениците на возраст од 13 до 18 години по 240 мл на секои 30 минути.
11. За време на одморите ограничен е престојот на учениците на отворено, освен на местата каде што има сенка и не се дозволува учениците да бидат изложени директно на сонце.
12. Учениците треба да јадат лесни, хранливи оброци богати со свежо овошје и зеленчук и да избегнуваат храна и пијалаци богати со шеќер, како и зачинета храна, бидејќи се тешки за варење. Доколку училиштето послужува храна, потребно е засилена проверка на хигиената за да се осигурите дека е безбедна за консумирање.
13. Прозорците од училниците треба да имаат ролетни или завеси кои не пропуштаат светлина. Доколку има внатрешно разладување, во текот на денот кога е најтопло прозорците се затворени и покриени, а проветрувањето се прави наутро или навечер кога е посвежо. Сепак, доколку нема разладување кое што користи свеж воздух, долготрајно немање на размена на чист воздух исто така може негативно да влијае на здравјето, особено во однос на респираторните инфекции кои се пренесуваат преку воздух. Во тој случај, вратите од училниците треба да бидат отворени кон ходниците за време на наставата.
14. Училиштето треба да ја контактира најблиската здравствена установа за да организира информативни сесии за препознавање на знаци на тоplotни грчеви и сончаница, како и стратегии за справување.
15. Училиштето, со поддршка на здравствени работници или експерти од областа, невладини организации, треба да ги обучи наставниците и училишниот персонал да разликуваат меѓу благи и сериозни симптоми на состојби предизвикани од тоplotни бранови и како да постапуваат во итни случаи.
16. Одделенските наставници и класните раководители треба да одржат предавање за учениците за тоа како да се заштитат од тоplotни удари/сончаница, како да ги препознаат симптомите и до кого да се обратат доколку почувствуваат или забележат симптоми кај некој друг ученик.
17. Потребно е да се исклучени од струја сите електрични уреди, компјутери и информатичка технологија кои не се користат во моментот, за да се спречи дополнително загревање на просториите поради топлината што се генерира дури и кога се само приклучени во струја.

Протоколот е изработен со учество на следните членови на работната група и тоа:

Никола Грпчевски, Министерство за здравство
Бранка Велчковска, Министерство за здравство
Игор Спироски, Институт за јавно здравје
Сања Јанчева, МОН
Наталија Кижевска, МОН
Митко Чешларов, БРО
Данче Гудева, УНИЦЕФ
Вера Кондиќ Митковска, УНИЦЕФ
Јелена Брајовиќ, УНИЦЕФ
Боре Пуцоски, УНИЦЕФ
Сејонг Јанг УНИЦЕФ